

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrti „ — 80
Posamezne šte. 15 kr.

Oznaniła
ikrat natisnena
od vrste 15 kr.

Naročnina,
oznaniła in reklamarije
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.

Odprte rekla-
macije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
uredništvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se pride
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se neoziramo.

Ne frankirana pisma,
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
oceno poslane knjige
se ne vračajo.

X. skupščina „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“

dne 1. in 2. avgusta 1898. leta v Ljubljani.

V proslavo 50letnega vladanja Nj. Velikanstva presvetlega cesarja Franca Jožefa I.
in v praznovanje desetletnice „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Vspored:

I. V nedeljo, dne 31. julija:

1. Ob polu 6. uri popoldne: Sprejem udeležencev ter čeških in hrvaških gostov na južnem kolodvoru. Pozdrav gosp. predsednika „ljublanskega krajevnega odbora“.
2. Po sprejemu sestanek v „Narodnem domu“. Tu zvedo zglašenci za stanovanja.
3. Zvečer ob polu 9. uri: Častni večer s petjem in godbo, ki ga priredi ljubljanski krajevni odbor udeležencem na vrtu „Narodnega doma“.

II. V ponedeljek, dne 1. avgusta:

1. Ob 8. uri dopoldne: Seja upravnega odbora v mali dvorani „Narodnega doma“.

Vspored: a) Poročilo o delovanju direktorija; b) določitev poročila za delegacije; c) volitev vodstva „Šolskega muzeja; d) nasveti in predlogi.

2. Ob 9. uri: Pevska vaja v sobi pevskega društva „Slavec“ v I. nadstropju „Narodnega doma“.

4. Ob 11. uri: Seja odseka „Jubilejska samopomoč“, ustanovljena v spomin 50letnega vladanja Nj. Velikanstva cesarja Franca Jožefa I.

5. Ob 1. uri popoldne: Seja delegacije v veliki dvorani „Narodnega doma“.

Dnevni red:

- a) Pozdrav predsednika;
- b) poročilo tajnika o delovanju upravnega odbora in o delovanju društev, zastopanih v „Zavezi“;
- c) poročilo blagajnika;
- d) poročilo računskih pregledovavcev;
- e) volitev treh pregledovavcev računov (§ 20. dr. pr.);
- f) poročilo 1. tajnika, 2. blagajnika glede „Zavezinega“ glasila;
- g) določitev letnih doneskov členov „Zaveze“ (§ 20. dr. pr.);
- g) predlog upravnega odbora glede na premembe pogodbe med banko „Slavijo“ in „Zavezo“. Utemeljuje odbornik, gosp. nadučitelj Fran Kocbek;
- h) določitev vsporeda za glavni zbor;

i) določitev časa prihodnji (XI.) skupščini „Zaveze“ (§ 19. dr. pr.);

j) nasveti in predlogi.

6. Ob 2. uri: Glavna pevska vaja z vojaško godbo v „Sokolovi“ dvorani „Narodnega doma“.

7. Ob 8. uri zvečer: Jubilejski koncert v proslavo 50letnega jubileja Nj. Veličanstva v veliki dvorani „Narodnega doma“.

Pri koncertu sodeluje vojaška godba sl. c. in kr. pešpolka Leopold II., št. 27.

(Vabila in vsporod glej na strani 211!)

III. V torek, dne 2. avgusta:

1. Ob polu 7. uri zjutraj: Zajutrek v „Narodni kavarni“.

2. Ob 8. uri: Šv. maša v stolni cerkvi sv. Nikolaja.

3. Ob 9. uri: Otvoritev „Šolskega muzeja“, ustanovljenega v spomin in proslavo 50letnega vladanja Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. na I. mestni deški ljudski šoli v Komenskega ulicah.

4. Ob 10. uri dopoldne:

Slavnostno zborovanje

v veliki dvorani „Narodnega doma“.

a) Slavnostni govor, govori gosp. Jernej Ravnikar nadučitelj v Mokronogu.

b) Izročitev adrese na Nj. Veličanstvo po posebni deputaciji deželnemu predsedniku, ekscelenci baronu Heinu.

c) Desetletno delovanje „Zaveze“, poroča tajnik gospod Drag. Česnik, nadučitelj v Predosljah.

Ostali vsporod določi delegacija.

Po slavnostnem zborovanju se snide zopet delegacija.

Ob 1. uri popoldne: Banket v „Sokolovi“ dvorani „Narodnega doma“.

Po banketu: Ogledovanje mesta.

IV. V sredo, dne 3. avgusta:

Izlet na Bled.

Za glavno zborovanje so dosedaj oglašeni sledeči predmeti in predlogi:

1. *Stanje i želje hrvatsko-slovenskog učiteljstva Istre*, poročevalec Božo Dubrović, nadučitelj pri Sv. Mateju poleg Kastva.

Resolucije, ki jih bo priporočal gospod poročevalec v sprejem, je prinesel že zadnji „Popotnik“. V nekaterih resolucijah so izražene želje in težnje vsega učiteljstva, zato je pričakovati živahnih razprav.

2. *Vzorni načrti kmetijskih stavb z ozirom na deske meščanske šole s kmetijskim značajem*. S podobami in modeli pojasnuje J. Bezlaj.

3. Učiteljsko društvo za koperski okraj stavi sledeče predloge:

a) „Oba strokovna slovenska šolska lista naj se združita, drugi list pa naj bode šolsko-političen“, utemljuje gospod Franc Orel.

b) „Pozivlja se slavno predsedništvo „Zaveze slov. učiteljskih društev“, da ukrene potrebne dogovore z banko „Slavija“ glede na vplačevanje premij za osiguranje študij učiteljskih otrok na srednjih šolah“, utemljuje gospod delegat Franc Jereb.

c) Namesto konvikta za Primorsko naj se ustanove štipendije z dijaškimi kuhinjami, utemljuje gospod delegat Jos. Valentič.

Ako misli še kdo staviti kak predlog ali resolucijo, ga mora prijaviti saj 3 dni pred zborovanjem.

Direktorij.

„Zaveza slovenskih učiteljskih društev“

V proslavo petdesetletnice vladanja Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.

in v praznovanje svoje desetletnice priredi
„Zaveza slovenskih učiteljskih
društev“ v ponedeljek, dne 1. avg. 1898. l.
s sodelovanjem sl. godbe c. in kr. pešpolka
Leopold II., kralj Belgijcev št. 27 v Sokolovi
dvorani „Narodnega doma“

Jubilejski koncert

na korist učiteljskemu konviktu. Koncert
vodi gospod učitelj Leopold Potrebin.

Vzporod:

1. Fr. Gerbič: Overtura iz opere „Kres“
za veliki orkester.
2. a) Slavnostni prolog, zložil in go-
vori gospod Engelbert Gangl.
b) Cesarska pesem, zbor s sprem-
ljevanjem orkestra.
3. Dr. G. Ipavec: Zavezna, zbor s sprem-
ljevanjem orkestra.
4. B. Smetana: Zbor vaščanov iz opere
„Prodana nevesta“, s spremljevanjem or-
kestra. Solo pojeta gđc. Mira Dev in
g. August Stefančič.
5. a) A. Foerster: Domovina, mešan zbor.
b) A. Nedvêd! Vijoličin vonj, mešan
zbor.
6. a) A. Rubinstein: Koncert.
b) G. Tartini: G-mol sonata,
igra na vijolini g. Fran Serajnik,
spremlja na klavirju gospd. Paula
Razinger.

7. a) F. S. Vilhar: Mornar, poje g. R.
Vrabl, spremlja na klavirju gđc.
Fani Billina.
b) R. Vrabl: Strunar, poje g. R. Vrabl,
spremlja na klavirju gospodičina Fani
Billina.
8. a) Fr. Gerbič: Pomladni klic, s
spremljevanjem orkestra pojeta gđc.
Mira Dev in gđc. Anica Lapajne.
b) H. Volarič: Divja rožica, s sprem-
ljevanjem orkestra pojeta gđc. Mira
Dev in gđc. Anica Lapajne.
9. F. Stegnar: Plemstvo, v proslavo ce-
sarjeve 50letnice zložen moški zbor. Tenor
solo gospod August Stefančič.
10. A. Foerster: Venec Vodnikovih in
na njega zloženih pesmi, za zbor
in orkester, Op. 24. Soli: gđc. Mira Dev,
gđc. Anica Lapajne, gosp. August
Stefančič in gosp. Janko Likar.
Po koncertu prosta zabava in
ples.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Cene prostorom: Sedež od I. do III. vrste
à 1 gld. 50 kr.; sedeži ostalih vrst à 1 gld.;
galerijski sedeži à 80 kr.; stojišča à 50 kr.

Vstopnice so na prodaj v trafiki gospoda
Šešarka, Šelenburgove ulice, na večer kon-
certa se bodo dobivale pri blagajnici.

Z ozirom na blagi namen se predplačila
hvaležno sprejemajo.

K prav mnogobrojni udeležbi vabi naj-
uljudneje

direktorij.

Slovenski pravopis.

Spisal Fr. Levec.

(Konec.)

V četrtem poglavju se mi je zdelo potrebno podati nekoliko pravil tudi o besednem
redu v slovenščini, ker smo se zadnja leta v tej važni stvari popolnoma ločili od narodne
govorice ter krenili na popolnoma napačno pot. Dotična pravila sem skoraj od besede
do besede zajel iz razprave prečastitega gospoda p. Stanislava Škrabca o naših
predslonicah in naslonicah v „Cvetju z vrtov sv. Frančiška“ (XIV., 1. 3. 4. in 5.). Na-
porna pisava slovenskih naslonic, kakor je zdaj sploh navadna, dela naš jezik „gekünstelt“;
tako je rekel Miklošič ob neki priliki zadnja leta svojega življenja. V zadnjem zvezku
„Knezove knjižnice“ sem v Meneingerjevi povesti „Moja boja na Triglav“ s pisateljevim
privoljenjem pri tiskovni korekturi krenil na staro pot ter vse naslonice postavil tako,
kakor jih govori narod in kakor zahteva p. Stanislav Škrabec. Veseli me, da je veljaven
slovenski list tako pisanje izrecno pohvalil; s tem, da odkrito priznavamo napako, tudi
kažemo, da se hočemo v prihodnje napake ogibati.

V petem poglavju — kdaj pišemo velike začetnice; kako pišemo sestavljene be-
sede; kako razstavljamo ali delimo besede na zloge; katera znamenja rabimo v pisanju

posameznih besed — in v šestem poglavju — o ločilih — mi je bila za glavno vodilo izvrstna knjiga „Hrvatski pravopis“, ki ga je po naročilu kr. deželne vlade v Zagrebu l. 1893. za hrvaške šole spisal dr. Ivan Broz. Večina pravil, ki jih podaja Broz o navedenih tvarinah za hrvaški jezik, se tako lepo sklada tudi s slovenskim jezikom, da sem jih nekoliko kar neizpremenjenih sprejel v svojo knjigo. Oziraje se na Broza pa sem se moral v pisanju sestavljenih besed nekoliko ločiti od Pleteršnika. Njegov slovar piše namreč mnogo sestavljenih prislovov in veznikov narazen, n. pr. brž ko ne, do cela, do dobra, iz nova, na robe, veči del, veno mer, v obče, da si, bodi si, če ravno . . . Toda če pišemo sploh kvišku, morebiti, nato, navkreber, navzkriž, potem, seveda, včasih, vedno, zares, zmerom, zmirom, zakaj, zategadelj, zavoljo . . ., res ne vem, zakaj ne bi smeli pisati tudi bržkone, do cela, dodobra, iznova, narobe, večidel venomer, vobče, naizust, vnovič, šele, poleti, pozimi, podnevi, odtod, dasi, bodisi, čeravno, dasiravno . . .

Nauk o ločilih sem moral nekoliko koreniteje obdelati, ker doslej še nobena slovenska učna knjiga o tem predmetu ni podala nadrobnih, dovoljnih in popolnih pravil; ker pri pisateljih o rabi ločil odločuje največ subjektivno mnenje; ker se niti naše šolske knjige v tej stvari ne skladajo in ker je nastala vsled tega po naših šolah prava anarhija. Naši učenci doslej niso imeli nobenega zanesljivega učnega pripomočka, da bi v njem poiskali svéta, kako jim je pisati ločila, ampak v tem oziru so bili večinoma odvisni od svojih učiteljev, ki so pa kakor pisatelji premnogokrat o tej stvari različnega mnenja.

Pridejani slovar obsega vse tiste besede, o katerih govore spredaj pravopisna pravila, ali pa take, ki se doslej pišejo napačno, ali pa ki se pišejo pravilno, toda na razne načine. Tukaj moram omeniti, da ima naš jezik mnogo dvolikih besed, in marsikdo se prav po nepotrebnem ogiba te ali one oblike, češ, da je napačna. Tako n. pr. imamo včasih poleg časih in časi, ploča poleg plošča, umetelen poleg umeten . . . Prepričan sem, da bi našemu jeziku delali silo, ko bi v takih primerih zahtevali, da je pisati samo včasih, ploča, umetelen . . ., ker so oblike časih, časi, plošča, umeten . . . ravnotako pravilne in knjižne besede. V mnogih takih primerih sem vzel obojo obliko v slovar; splošna raba pa naj določi, kateri je dati prednost.

Slovar podaja tudi nekoliko redkih domačih in precej obilo iz drugih jezikov izposojenih besed, ker uči izkušnja, da se ravno take besede premnogokrat pišejo napačno.

Sestavlja je slovar sem se povsod ravnal natančno po Pleteršniku; samo pri peščici besed, kakor sonce, drhal, gluhonemica, mornarnica, ledevje, seminar . . . sem odstopil od njega, ne da bi vsiljeval svoje subjektivno mnenje, ampak ker sem tukaj pritegnil veljavnim in doslej še neopovrženim razlogom gosp. p. Stanislava Škrabca.

Kar se tiče teh besed, bi utegnilo zlasti sonce zbuditi občen upor; toda Škrabec je dokazal (Cvetje, III. 1. 3. in 4. in drugod), da tako ne govori samo naš narod, ampak več nego petdeset milijonov Slovencev, in da so sonce pisali vsi slovenski pisatelji od Trubarja in Dalmatina do Kopitarja in Metelka. Samo Krelj, ki je naš jezik nekako umetno in včasih celo prisiljeno zavijal, piše na enem mestu solnce; toda tako je mogel pisati samo po konjekturi, kakor to besedo pišemo tudi mi. Omenjam tudi, da je še celo Prešernu (Poezije, 1847.) solnce popolnoma neznana oblika. Zgodovina te besede v preteklih tristo letih zatorej odločno zahteva, da opustimo korenoslovno pisavo solnce, ki se je več ne zavedamo, in da se poprimemo fonetične oblike sonce. Gotovo bi bilo nespametno, ko bi učili v naši slovnici: Piši solnce; toda črke *l* ne smeš izgovarjati!

Morebiti se mi bode tudi očitalo, da za svoja pravopisna pravila, zlasti za ona v oblikoslovju, ne podajam nobenih dokazov.

Na take očitke odgovarjam že naprej, da po mojih mislih znanstveni dokazi ne spadajo v šolsko knjigo, ki najprej ugajaj praktični potrebi. In kaj naj dokazujem? Vse? Tega ne more nihče zahtevati! Ko bi pa samo nekatere oblike podprl z znanstvenimi dokazi, bi pa najbrž tudi nikomur ne ustregel: zakaj kar je temu jasno brez dokazov, to onemu le težko dopoveš z dolgim dokazovanjem. Kje naj bi tedaj začel, kje nehal? Kakor bi namreč začel razpravljati o oblikah, bi dokazovanja ne bilo konca; iz posameznih pravil bi se razvile daljše in krajše razprave; moral bi posegati v staro slovenščino, v zgodovino našega jezika, in dokazov bi največkrat ne umeli ravno tisti, ki bi jim bili namenjeni, in knjiga bi popolnoma izgrešila svoj praktični namen. Zadostuje naj, ako tukaj še enkrat ponovim, da je ta knjiga osnovana na podlagi Pleteršnikovega slovarja. V stvareh, ki jih nisem mogel zajeti iz tega slovarja, sem se ravnal največ po slovnških opazkah in pomenkih, ki jih je zadnjih šestnajst let priobčil gospod p. Stanislav Škrabec na platnicah „Cvetja z vrtov sv. Frančiška“ in po Brozovi knjigi „Hrvatski pravopis“, ki jo je znanstvena kritika tudi zelo pohvalila. V mnogih stvareh pa sem si poiskal sveta tudi v Miklošičevi, Metelkovi, Šumanovi, Janežičevi (Sketovi) slovnici, dalje v dr. Oblakovih in dr. Štrekljevih spisih in jezikoslovnih razpravah, ki so jih razni slovenski pisatelji zadnja leta objavili po slovenskih časopisih.

Zgledi, ki ž njimi pojasnujem pravopisna pravila, so vzeti malone vsi iz raznih slovenskih šolskih knjig. V tem oziru sem se poslužil obče priznane pravice, da smemo za šolo primerne gradiva nabrati kjer koli ga dobimo.¹

In tako izročam svojo drobno knjižico Slovincem, iskreno želeč, da bi jo praksa potrdila, kritika pa resno in ostro presodila ter me opozorila na napake, ki so še v njej. Ko bi vsaj nekoliko pripomogla iz našega lepega jezika odpraviti dozdanje pravopisne hibe in nedoslednosti, bi bil s tem najlepše povrnjen moj nemali trud.

Ako neznani mi gg. ocenjevalci odobre moj „Slovenski pravopis“, potem dobi nekakšen uraden značaj in bo vsled tega vsaj za vse naše šole obvezen. S tem bi že nekaj dosegli, pa še ne vsega. Zakaj znano je, kako strastno prebirajo naši dijaki nove slovenske knjige in slovenske časopise in kako slastno pobere vsako novo besedo in novo obliko, če je tudi napačna, ter jo zaneso v šolske naloge. Za to svojo trditev bi lahko povedal mnogo značilnih zgledov. Tako n. pr. je neki dnevnik pred nekaj leti nekolikokrat zapisal dotlej pri nas nenavadno obliko ne zmeneč se, in takoj sem jo zasledil tudi v dijaških nalogah. Do letos so dijaki pisali pravilno obliko spoznati, a nekemu listu je prišlo na misel, da se mora pisati izpoznati, in glej ga spaka, že ga moram črtati v vsaki nalogi! Časopisne napačne oblike, kakor: Smolkin govor, Šenoinove povesti, Zolin roman . . . so brž zasejale v dijaške naloge osat, kakor: Trdinina pisava, Jerišina pesem, Jerinin malin itd. Zatorej sem živo prepričan, da noben uradni pravopis ne odpravi iz našega jezika pravopisnih napak in nedoslednosti, ako ga ne sprejmo tudi naša knjižna društva, naši časopisi in naše tiskarne. Samo tedaj, ako ukaže vodstvo vsake tiskarne svojim korektorjem in predsedstvo vsakega knjižnega društva svojim urednikom, da morajo vse tiskovine popravljati po uradnem pravopisu — (kadar pisatelji izrecno ne žele, da ostani njih pisava neizpremenjena) — bomo sčasoma dosegli svoj namen.

Štajersko.

Za višjo stopnjo priredil V. Pulko. (Dalje.)

Me je, velikost in prebivalci dežele. V katero deželo pridemo, če gremo proti izhodu? proti severo- izhodu? proti jugu? Kateri deželi sta nam na zahodu? Ime-

¹ V. Kermavner. Vadbe v skladnji latinski I., predgovor.

najte po vrsti sosedne dežele! Katere gore in vode delajo mejo in proti katerim deželam? Solč. planine, Pohorje, Golovec, kor.-štaj. Alpe, Dachstein, Mrtvo gorovje; Labnica, Mura, Sotla in Sava. Naravne meje!

Velikost Štajerske znaša blizu $22\frac{1}{2}$ tisoč km^2 . To število se mora zapomniti, da se lahko druge dežele z domačo primerjajo. Pri drugih deželah je torej treba le povedati, kolikokrat večja ali manjša je nego Št. Sodi pa se najpoprej po primerjavi na zemljevidu; pri prostranih deželah in pri takih, katerih meje so jako nepravilne, mora potem pomagati število, da se najde sorazmerje. Kako velik je $1 km^2$, to se je otrokom na prost način pri domoznanskem pouku povedalo. Mislimo si od naše šole ravno črto, ki ima $1000 m$ ($1 km$) do (vas, križ, kapela, gozd itd.); potem spet od šole $1000 m$ dolgo črto do , ki pa dela s prvo pravi kot (se obenem na tablo riše); tretja, tudi $1 km$ dolga se potegne od konca druge spet tako, da nastane znotraj pravi kot in četrta črta zveže konca. Ta ravan, katero obdajajo $1 km$ dolge strani (s pravimi koti) imenuje se $1 km^2$. Da pa prehodimo $1 km$, treba je četrte ure. Koliko časa potrebuje pešec navadne hoje do Ptuja (od Sv. Marjete)? Od nas do Maribora je 7 ur hoda; koliko km je to? Poišče se na zemljevidu več krajev z enako oddaljenostjo. Gledati pa je na to, je-li cesta ravna ali ne, ali gre prek gorovja itd., ker se pri tem pot podaljša. Oddaljenost se sicer tudi lahko napove po zračnej črti (Luftlinie) ali praktično to ni, ker zgodi se lahko, da bo kateri učencev vstal pa rekel, da so za to pot toliko in toliko ur več potrebovali. km so najzanesljivejše merilo.

Naša dežela ima blizu poldrugi milijon prebivalcev. V našo cerkev gre tisoč ljudi; koliko takih cerkev bi bilo treba, da bi bili vsi štajerski prebivalci obenem pod streho? Naša župnija šteje 3000 duš; kolikokrat toliko duš ima Št.? Kakšen jezik govorijo Štajerci? Na 10 Nemcev pridejo 3 Slovenci — Prebivalci Št. so od narave veseli in miroljubni. Odlikujejo se po svoji zvestobi do vladarja in domovine, ter so v boju pokazali vsikdar svojo hrabrost. Svetli cesar je pri nekej priliki rekel: „Sree mi veselja bije v telesu, ko vidim pred seboj tako pogumen polk.“ Po nekej bitki (pri Översee-ju) je vojvoda vrttembergski rekel: „Na svetu ga ni boljsega vojaka kakor plemeniti in vrli Štajerci.“ In po bitki pri Kustoci l. 1848. je neki general (baron d'Aspern) snel svoj klobuk, ko je jahal mimo štajerskega polka („Kinsky“), v katerem so služili Slovenci in Nemci. Pred vsem pa ljubi Štajerc narodno pesem; v nji živi njegovo sree, njegovo mišljenje, njegove navade. Gojite torej v šoli pridno narodno petje! (Glej „Popotnik“ 1898. št. 4. str. 51. itd.) — Ker pa nam je sojeno bivati z Nemci ali narodi drugega jezika, ne sovražimo jih, kajti kdo more za to, da ga je mati učila drugače govoriti?! Pridno se raje učimo njihovega jezika, ker, koliko jezikov kdo zna, toliko ljudi velja. Ne zatajujmo pa nikjer in nikdar svojega materinskega jezika!!

Štajerci so večinoma katoličani. Škofiji imamo dve, labodsko v Mariboru, katero je knezoškof Ant. Mart. Slomšek l. 1859. prestavil sem iz Sv. Andraž-a v labodski dolini, in sekovsko v Gradcu.

Pridelki. Ta del zemljepisja je najvažnejši, kajti ne gre se toliko za to, da si otroci pridobijo kopico imen in števil, ampak individualnost dežele — ako smem tako reči — naj jim stopi živo pred oči. Površje zemlje ni odvisno od krajev in ljudi, ki v njih prebivajo, ampak narobe. Vsaka dežela ima svoje naravne posebnosti, ki jo odlikujejo od drugih dežel; te posebnosti pa seveda niso s političnimi mejami omejene. Človek je ravno tako odvisen od svoje grude kakor vsaka druga stvar. Razlaganje odvisnosti ljudi od zemlje ter iz tega izvirojoči glavni pridelki, blagostanje in značaj ljudi je to, kar daje deželi nje pomen v državi in pravo barvo. Kraji se omenjajo istočasno s pridelki dežele in drugimi znamenitostmi, ne pa prej ali slej zase brez vsake opore. Če se v sle-

dečem več nahaja kakor je potrebno, je pomisliti, da je razlika med snovjo za podavanje in za ponovitev oziroma duševno prisvojitvev.

a) Poljedelstvo. (Samo ob sebi je razumljivo, da bo učitelj začel z domačimi, znanimi razmerami ne-le pri tem odstavku, ampak tudi pri popisu površine domače dežele.) Kaj daje našim ljudem kruh in zaslužek? (Poljedelstvo.) Katerih vrst žita se največ prideluje? (Rž, ajda, tursiča, ječmen, pšenica, oves, proso; sadi se tudi krompir, repa, korenje, luk.) Katerega pridelka tu ljudje največ prodajo? (Luka.) Zakaj pa drugega ne toliko? (Porabijo skoraj vse doma.) Kakšna pa je zemlja po našem polju? (Prodna.) Polje pa, ki je na desnem bregu Drave je tu pa tam še bolj nerodovito in imenuje se: prelogi. To zemljo pustijo dve ali tri leta pri miru, da si odpočije in tako sama nekoliko pognoji (ker ljudem tudi gnoja primanjkuje) in potem pa je za eno ali dve leti obsejejo in obsadijo, da jo potem zopet pustijo nekaj let. V obče lahko rečemo, da je ptujsko polje malo rodovito. Katere druge ne zgode še zmanjšujejo poljske pridelke? (Toča, slana, suša.) — Naštejte mi druge ravnine in večje doline na Št.! (Mursko, lipniško, graško, judenburško polje; savinjska, murska, muriška in anizka dolina.) Ljudje pa nimajo polja samo po teh dolinah in ravninah, ampak povsod, kjer je zemlja zato pripravna. Kakšno smo imenovali prej graško polje? (Rodovito.) Tudi druge ravnine in doline so vse bolj rodovitne kakor naše polje. Po Srednjem Št. sejejo največ rži in ovs; potem pšenico, ajdo in koruzo. Ali je na Gornjem Št. tudi tako? Zakaj ne? (Ker je bolj mrzlo.) Tam imajo ponajveč preloge. Najprej sejejo rž, potem pa sadijo krompir in za tem pa pustijo nekaj let travo rasti; razven rži imajo tudi oves, in ovseni kruh ali ovsenjak je tudi Pohorcem vsakdanji živež.

Ali dobijo Štajerci veliko poljskih pridelkov? Zakaj ne? (Ker je dežela večinoma gorata, ker je polje tu pa tam precej nerodovito, ker leži nekaj te zemlje v mrzlih in močvirnih krajih, ker vničujejo setev toča, slana in suša in ker manjka delavcev. Ljudje gredo z dežele v mesto in si iščejo tam ložjega in boljšega zaslužka ali pa se primejo obrti in rokodelstva. Ker ne pridelajo Štajerci toliko, kolikor se v deželi porabi, zato morajo zrnje, posebno pa moko uvažati iz drugih dežel, zlasti iz Ogrskega.

b) Travniki. Kaj imajo ljudje ob vodah? (Travnike.) Ali so naši travniki veliko vredni? Zakaj ne? Ker so močvirni (na suhem imajo ljudje njive) in ker jih voda, posebno Pesnica skoro vsako leto poblati. Boljše je na Srednjem in Gornjem Št., kjer imajo po gorah lepe planinske pašnike.

c) Živinoreja. Katere živine naši ljudje največ prodajo? (Svinj.) Zakaj pa je z govedo in s konji slabše? (Ker manjka dobrih pašnikov in travnikov.) Drugače pa je po srednjem in gornjem delu Št.; tam prinaša živina lep dobiček. Najlepše govedo je po muriški in murski dolini okoli Neuberga in Unzmarkta. Ti plemeni sta se razširili po ostalih delih dežele. Kje imajo gorjanci svojo živino čez leto? (Na planinah.)

Taki planinski pašniki se imenujejo planšarije; pastirji in pastirice pa planšarji in planšarice. Planinska trava je zelo sočna in živina se ob njej lepo zredi. Ko je bila l. 1881. na Dunaja razstava pitane živine, pripeljali so tje iz murske doline triletnega vola, ki je tehtal 13·5 q. Tudi po naših krajih skuša dežela živinorejo povzdigniti s tem, da razpošilja deloma na deželne in državne stroške bike plemenjake. Velika napaka kmetov je tudi, da imajo v hlevu več živine kakor je morejo prerediti. Tudi hlevi so še na slabem. Odkar se za poljske pridelke le malo skupi, ker se dobiva od drugod več in cenejega blaga, začelo se je za živino bolj skrbeti. — Veliko denarja dobijo živinorejci tudi za surovo maslo, katerega se pridelava na leto okoli 80.000 q in za sir (12.000 q). Mlekarstvo je zelo živahno, posebno blizu mest; veliko pa je takih gospodarjev, pri katerih se vsak dan le malo litrov mleka v mesto nese in s tem veliko časa

Ravnine

potrati. Ta navada bi se dala odstraniti s tem, da bi se osnovale v takih krajih mle-karske zadruge, kar se je že tu pa tam res začelo. — Štajersko pa redi tudi veliko lepih in dobrih konjev. Tudi za povzdigo konjereje se dežela veliko briga, ker raz-pošilja žrebce dobrega plemena in razpisuje ogledovanja konj, pri katerih dobé gospodarji dobrih in lepih živinčet darila. — Tudi svinjereja se zmiraj zboljšuje s pripomočjo deželne vlade, ki oddaje po nizki ceni plemene mrjasce. — Perutnina se prav dobro proda in štajerski kopuni so daleč znani. — Marljivim bučelarjem prinašajo tudi bu-čele marsikak „groš“.

d) Vinoreja. Kaj sadijo ljudje po bregovih? (Trto.) Imenujte mi znane vam vinorodne kraje! (Haloze, Ljutomerske in Slov. gorice, Pohorje.) Razven teh raste dobro vino tudi na Bizeljskem, okoli Celja in Deutsch-Landsberga. Zakaj ne raste vino tudi po Gornjem Št.? Naši ljudje dobijo še vedno lep denar za vino, ker pride veliko kupcev iz Štajerske pa tudi iz Koroškega; celo Dunajčani se razveseljujejo pri našem „letosnjem“.

„To je veselje Štajercea,	Juhe, juhe! zavriska rad,
Če Bog mu sladko vince da,	Se žalosti ni treba bat'."

Katera žival pa uničuje naše vinograde? (Trtna uš.) Kako si pomagajo ljudje proti tej hudi kvarljivki? (Sadijo amerikanske trte in jih cepijo.)

Kaj pa sadijo ljudje pri goricah in okoli hiš? (Sadno drevje.) Posebno od te dobe, ko je začela trtna uš uničevati vinograde, skušajo si manj premožni ljudje s tem pomoči, da pridno sadijo sadno drevje. Največ sadja pridela srednji del Št.; za njim pride južni in potem severni del. Sadje se prodaje na Kranjsko, Goriško, Hrvaško, Ogrsko, v Švico in celo na severno Nemško; tudi v glavnem mestu ruskega carstva, v Petrogradu pride naše štajersko jabelko na mizo. Sadjereja se je tudi začela zelo po-vzdigovati, odkar so se osnovale šolske in občinske drevesnice, sadjarske zadruge kakor v Wildonu in Gradcu, ki skrbijo za dobro prodajo sadja in sadjarska šola v Mariboru. Prigovarjajte doma starišem in sadite tudi sami na vsakem praznem prostoru drevesa ter jih skrbno gojite, ker vračala vam bodo obilo mali trud.

„Jablane in hruške	Cepi v mladosti
In druge cepé	Za stare zobe."

e) Kaj še raste po naših gričih in tudi po ravninah? (Gozdi.) Ali ima Št. veliko gozdov? Iz česa sklepate to? (Ker je većinoma gorato.) Ali vrže les tudi kaj dobička? (Da.) Kako ste ga pa videli spravljati v tuje kraje? (Plovili so ga po Dravi in vozili z železnico.) Les pa se plovi tudi po Savinji, Savi in Muri; ali nekdaj je šlo veliko več splavov dol na Ogrsko, Hrvaško in Slavonsko kot sedaj, a vendar se dobi sedaj več za les in se ga tudi več proda kot prej. Kako to mogoče? (Železnica je na-peljana na vse strani dežele.) Kupci so začeli, odkar se delajo železnice, prihajati tudi v take oddaljene kraje, kjer ljudje prej še mislili niso, da bi les kedaj tako lahko pro-dali. Žgali so debela v kopah in vozili napravljeno oglje na trg. Z železnico pa gre to vse hitreje in manjši posestniki so začeli brezumno podirati gozde misleč, da je to reč, kateri je treba le jemati, a nič dajati. Ker niso skrbeli za nov nasad, pa so nastale posebno na prisojnih straneh bregov goličave, ki se vedno širijo, ker sonce suši rastlinje, dež in veter pa odnašata zemljo. V deželi napravlja kakih 1.600 žag deske. — Veliko lesa se porabi tudi za vžigalice (Ruše, Gradec, Lipnica, Deutsch-Landsberg); v Poli-čanah pa delajo lepe stole.

(Dalje prih.)

Udanostna adresa

Nj. veličanstvu presvitlemu cesarju Francu Jožefu I.

Vaše Veličanstvo!

Najponižnejše vdano slovensko učiteljstvo, zbrano pri X. glavni skupščini „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Ljubljani, se drzne Vašemu Veličanstvu predložiti najvdanejšo nastopno

adreso:

Milijoni podložnikov Vašega Veličanstva, različni sicer po jeziku in po veri, pa edini v ljubezni do svojega Vladarja, so pričakovali nestrpno jubilejskega leta, iskreno želeči proslaviti 50letni vladarski jubilej Vašega Veličanstva. In letos tekmujejo vsi narodi, kako bi primernejše proslavili ta veliki god, kako bi dostojneje izrazili udanost in ljubezen do svojega modrega in pravičnega Cesarja, ki je posvetil vse Svoje življenje enemu smotru: sreči narodov Svojih in blaginji velike, mogočne Avstrije.

Tudi nam slovenskim učiteljem poje sree srčne hvaležnosti do Najvišjega, ki nam je dal doživeti praznovanje tako znamenite slavnosti. Saj so uprav pod mogočnim žezlom Vašega Veličanstva zasijali slovenskemu narodu ter slovenskemu učiteljstvu in šolstvu boljši dnevi. Novi šolski zakon je osamosvojil učiteljski stan, mu izboljšal kolikor toliko njegovo gmotno stanje ter ga navdal z nado boljše bodočnosti. Za vladarstva Vašega Veličanstva so se raztrgale spone, ki so ovirale prirodni razvoj ljudskega šolstva slovenskega. Večini slovenskega naroda se je omogočila izobrazba na podlagi materinega jezika in s tem se mu je dala obenem prilika, da more napredovati v kulturnem in gospodarskem oziru.

Zato si šteje zlasti slovensko učiteljstvo, ki ve ceniti to veliko dobroto iz lastnih izkušenj, v sveto dolžnost, podajati ob tej slovesni priložnosti Vašemu Veličanstvu skromen sicer ali tem iskreniji izraz in zagotovilo neomejene vdanosti in zvestobe ter odkritosrčne ljubezni in hvaležnosti do vašega Veličanstva.

Obenem se pa drzne najponižnejše vdano slovensko učiteljstvo pokladati pred visoki prestol Vašega Veličanstva tudi svoje skromne želje.

§ 55. državnega zakona z dne 14. velikega travna 1869. l. jasno govori, kako je odmeriti učiteljstvu prejemke, da se mu omogoči brez postranskih zaslužkov primerno živiti sebe in svojo rodbino. A navzlic temu je še mnogo dežel, kjer so plače učiteljstva tako neprimerno nizke, da je učiteljem vsled duha in telo morečih skrbi za obstoj skoro nemogoče posvetiti vse svoje moči vzgoji in pouku mladine. Slovensko učiteljstvo po Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem, ki je združeno v „Zavezi slovenskih učiteljskih društev“, se torej usoja najponižneje prositi Vaše Veličanstvo, da blagoizvoli s Svojo mogočno besedo opozoriti deželne zastope na ta nedostatek. Saj je od dobro preskrbljenega, zadovoljnega učiteljstva gotovo pričakovati tudi boljših uspehov v šoli in potem tudi večjega napredka narodov v obče.

Slovensko učiteljstvo se je — vzlic mnogim svojim težavam — vsekdar zavedalo svojega važnega poklica. Pa tudi v bodoče bode slovensko učiteljstvo po vzvišenem geslu Vašega Veličanstva — „Viribus unitis“ — v zaupanju na pomoč Vsemogočnega ter v blagonaklonjenost Vašega Veličanstva napram našim težnjam z gorečo vnemo gojilo v nežnih sreih slovenske mladine čut ljubezni in zvestobe do preslavne dinastije habsburško-lotarinške, bo zastavilo svoje skromne moči v prosep velike naše domovine Avstrije, bo vzgajalo tudi v bodoče svoj narod v pravem duhu, da vzrastejo iz njega vrli, zavedni državljani, zvesti podložniki in vredni vrstniki drugim narodom avstrijskim na polju prosvete.

Najponižneje vdano slovensko učiteljstvo, zbrano danes v beli Ljubljani, se torej usoja pridružiti vsem slavivcem 50letnice vladarstva Vašega Veličanstva ter kliče iz dna srca z vso vdanostjo:

„Bog ohrani, Bog obvari
Nam Cesarja, Avstrijo“.

Zaveza slovenskih učiteljskih društev po Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem
v Ljubljani, dne 2. avgusta meseca 1898.

Pravila društva „Jubilejska samopomoč“.

I. Ime društva.

§ 1.

Društvo se imenuje „Jubilejska samopomoč“ slovenskih in hrvaško-istrskih učiteljev in učiteljic po Kranjskem, Štajerskem, Primorskem in Koroškem.

II. Namen društva.

§ 2.

Društvo ima namen po smrti družtenikov dati zakonitim dedičem podporo, da se obvarujejo pred najbližnjo stisko in bedo.

§ 3.

a) Po družtenikovi smrti izplača — brez ozira na način smrti — društveno načelnštvo po sprejemu uradnega mrtvaškega lista in društvene sprejemne listine zakonitim dedičem tolikrat po 2 K, kolikor šteje društvo družtenikov.

b) Pravico do podpore imajo:

1. Družtenikova vdova, ozir. vdovec družtenice;

2. po družteniku-vdovu, ozir. po družtenici-vdovi otroci;

3. po družtenikih, ki nimajo otrok in niso oženjeni ali omoženi, zakoniti dediči, katere imenuje dotični družtenik v sprejemni listini ali v posebnem pismu društvenemu načelnštvu. Ako se oženi, ozir. omoži družtenik, izgubi ta izjava veljavo, če se glasi v korist kaki drugi osebi kot ženi, ozir. možu in če po svoji poroki ne odloči drugače. Ako ni zakonitih dedičev, ali pa če se odpovedo podpori, pripade vsa dediču določena gotovina rezervni podporni zalogi.

c) Odstop ali cesija družtenikovim dedičem pripadajoče podpore ni mogoč ter se tudi ne more rubiti.

III. Sredstva, da se dožene namen.

§ 4.

a) Vsak družtenik plača po smrti enega družtenika 2 K za prihodnji slučaj smrti. Za prvi slučaj se mora plačati

naprej takoj po ustanovitvi društva, za drugi takoj po prvem itd.

b) Plačati se mora tekom enega meseca po družtenikovi smrti, ki se razglasi v slovenskih učiteljskih glasilih in dnevnikih.

c) Ako se slučaji smrti ponavljajo pogosto drug za drugim, je treba te zneske na poziv društvenega načelnštva odposlati v 14 dneh, ozir. tudi v 1 tednu po objavljeni smrti.

č) Družteniki, kateri ne plačajo v teh obrokih dolžnih zneskov s pristojbinami vred, se izključijo iz društva po trikratnem brezuspešnem pismenem opominu v navadnih razmerah v vsakokratnih presledkih po 14 dni, a v nujnih slučajih po 1 teden ter izgube vse pravice družtenikov. Vplačani zneski se nikdar ne vračajo.

§ 5.

a) Da more društvo izpolnovati svoje dolžnosti, četudi se hitro ponavljajo slučaji smrti, se ustanovi rezervna podporna zaloga.

b) V to plača vsak družtenik meseca februarja vsakega leta 2 K; v rezervno podporno zalogo pripadejo tudi vsa doplačila družtenikov (§ 7.), darila itd.

§ 6.

a) Vstopnine se plača 1 K, ta se porabi v društvene izdatke.

b) Za upravne stroške plača vsak družtenik pri prvem slučaju smrti v letu 30 h; preostanki pridejo v rezervno podporno zalogo.

c) Vsa vplačevanja se pošiljajo društvenemu načelniku.

IV. Ustanovitev društva.

§ 7.

a) Družteniki morejo biti učitelji in njihove žene pa učiteljice vseh javnih in zasebnih šol po Kranjskem, Štajerskem, Primorskem in Koroškem. Stalno na-

meščeni učitelji in njihove žene in učiteljice, kateri hočejo brezpogojno pristopiti k društvu, morajo javiti pismeno društvenemu načelnistvu svoj pristop v šestih mesecih po ustanovitvi društva.

b) Pozneje stalno nameščeni učitelji in njihove žene in učiteljice morajo pa v šestih mesecih od dneva stalnega nameščenja javiti pismeno društvenemu načelnistvu svoj pristop.

c) Tudi začasno nameščeni učitelji in njihove žene in učiteljice morejo pristopiti k društvu.

č) Učitelji in njihove žene in učiteljice na zasebnih šolah morajo tudi v šestih mesecih po ustanovitvi društva, ozir. v šestih mesecih po nastopu svoje službe prositi za vsprejem v društvo.

d) Zdravniško izpričalo se v tem brezpogojnem času ne zahteva.

e) Po preteku tega časa pa se sprejmo v društvo le oni, ki še niso stari 45 let in se izkažejo z veljavnim zdravniškim izpričalom, da so zdravi. Ti pozneje v društvo vstopivši društveniki doplačajo tolikrat po 2 K, kolikor slučajev smrti je bilo med društveniki od ustanovitve društva, ozir. od njihovega stalnega nameščenja.

f) Tudi učitelji in njihove žene in učiteljice, kateri pridejo iz drugih kronovin in pristopijo k društvu, morajo doplačati tolikrat po 2 K, kolikor slučajev smrti je bilo med društveniki od ustanovitve društva, ozir. od prvega njihovega kjerkoli si pridobljenega stalnega nameščenja.

g) Izključeni in prostovoljno izstopivši društveniki morejo zopet vstopiti v društvo pod pogoji § 7. lit. e, če doplačajo tolikokrat po 2 K, kolikor slučajev smrti je bilo med društveniki od časa njihovega izstopa.

h) O sprejemu v društvo pod lit. c, č, e, f, g navedenih, sklepa društveni odbor; vzrokov mu ni treba navajati. Dotične pritožbe razsoja občni zbor.

i) Zgoraj navedena doplačevanja, ako presegajo 10 K, se morejo vplačevati tudi v mesečnih obrokih po 2 K. Ako umrje društvenik, preden plača vse obroke, se odtegne upravičencem še dolžni znesek od podpore v § 3. določene.

V. Sedež društva.

§ 8.

Sedež društva je ondi, kjer biva vsakratni društveni načelnik.

VI. Posebne pravice in dolžnosti društvenikov.

§ 9.

a) Vsak društvenik ima aktivno in pasivno volilno pravico v društveno vodstvo, se udeležati občnih zborov, staviti predloge in nasvete ter glasovati.

b) Društveniki, ki so izstopili iz učiteljske službe, ali pa se preselili v kako drugo kronovino, ostanejo še dalje toliko časa v društvu, dokler izpolnjujejo društvena pravila.

c) Ako ne more društvenik zaradi mobilizacije izvrševati svojih dolžnosti, se ne izključi iz društva, temveč se v slučaju njegove smrti izplača dediču podpora po odtegnjenih zaostalih vplačilih; če se pa vrne, mora doplačati vsa zaostala doplačila tudi pod pogoji § 7. lit. i.

č) Prostovoljni izstop iz društva se mora pismeno javiti društvenemu načelniku.

d) Prostovoljno izstopivši in izključeni društveniki morajo doplačati vsa zaostala vplačila; iztirjati se morejo tudi sodnijskim potom.

§ 10.

Društveniki, ki se upokojijo zaradi telesne ali duševne nesposobnosti v službovanju stalno ali začasno z menj nego 600 K pokojnine, ali dobe odpravnino in če nimajo drugih dohodkov, se še vedno zmatrajo za društvenike z vsemi pravicami, če tudi ne vplačujejo podpornih vplačil. Ako nastopijo ti društveniki z nova učiteljsko ali pa kako drugo službo, so zopet dolžni, od tega časa naprej vplačevati podporne doneske.

VII. Društveno vodstvo.

§ 11.

a) Društveno vodstvo oskrbuje odbor. Odbor obstoji iz načelnika, njegovega namestnika, tajnika in dveh odbornikov.

b) Vse odbornike voli občni zbor z nadpolovično večino glasov za dobo dveh let. Izstopivši odborniki se smejo zopet voliti.

c) Občni zbor voli tudi 3 pregledovavece računov, ki imajo nalog, pregledati društvene knjige in račune pred občnim zborom in enkrat nenadoma med letom ter o tem poročati občenemu zboru.

§ 12.

a) Društveni načelnik, ako ne utegne, pa njegov namestnik, zastopa društvo na zunaj, izplačuje v imenu društva vsa plačila, prejema vsa vplačevanja, vodi vsa zborovanja, shranjuje društvena pi-

sma in imetje ter podpisuje s tajnikom vsa društvena pisma in naznanila.

b) Tajnik opravlja vsa pisemska opravila in podpisuje z načelnikom vsa društvena pisma in naznanila.

c) Odborovi sklepi so veljavni, če so navzoči z načelnikom vred trije člani odbora. Odbor sklepa z nadpolovično večino glasov pričujočih odbornikov; kadar je enoliko glasov, odloči načelnik.

VIII. Občni zbor.

§ 13.

a) Občni zbor je vsako drugo leto navadno takrat, ko se vrši glavna skupščina „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“. Zborovati sme na Kranjskem, Štajerskem, Primorskem in na Koroškem. Odbor skliče občni zbor in sestavi dnevni red. Sklepčen je, ako je zastopana ena tretjina društvenikov osebno ali pa po pooblastilih. Vsak navzoči društvenik sme imeti tri pooblastila. Ako ni sklepčen občni zbor, se skliče drugi, ki je sklepčen pri vsakem številu navzočih in po pooblastilih zastopanih društvenikov. Občni zbor sklepa z relativno večino glasov; kadar je enoliko glasov, odloči načelnik. Načelnik se voli z listki, način volitve drugih odbornikov odločuje občni zbor od slučaja do slučaja. Ako se pri dveh volitvah ne dožene nadpolovične večine, pride do ožje volitve; kadar je enoliko glasov, odloči žreb.

b) Izredni občni zbori se sklicujejo.

1. Kolikokrat se zdi potrebno odboru ali pa pregledovavcem računov.

2. Ako ena tretjina društvenikov to zahteva in naznani odboru predmet, o katerem naj se razpravlja v izrednem občnem zboru:

c) Redni predmeti, ki jih more imeti vsak občni zbor, so:

1. Poročila;
2. sklepanje o onih društvenih zadevah, ki so na dnevnem redu;
3. sklepanje o pritožbah izključenih društvenikov, ali onih učiteljev in njihovih žen in učiteljic, katerim se je odrekel pristop;
4. volitev odbora in pregledovavcev računov;
5. predelanje pravil in razpust društva.

IX. Društveni prepri.

§ 14

Prepire o društvenih zadevah med društveniki razsodijo sodniki. Vsaka stranka voli dva zastopnika izmed društvenikov in ti volijo petega načelnikom.

X. Razdruženje.

§ 15.

a) Ako se dozna, da društvo ne more dalje obstati, se skliče le v ta namen izredni občni zbor, pri katerem mora biti navzoča saj polovica društvenikov; od teh jih mora glasovati dve tretjini za razpust društva.

b) Ako se po dvakratnem sklicanju ne udeleži izrednega občnega zbora polovica društvenikov, se sklepa pri vsakem številu navzočih društvenikov z dvetretjinsko večino.

§ 16.

Ako preneha društvo prostovoljno, ali če ga razpusti pristojna oblast, se razdeli društveno imetje med društvenike, ki so še pri društvu po razmerju časa, v katerem so bili pri društvu.

§ 17.

Društveni jezik je slovenski in na pečatu je naslov: Društvo „Jubilejska samopomoč“.

Opomba: Te pravila je vlada z odlokom z dne 4. julija mes. 1898. l. št. 3001 odobrila.

Društveni vestnik.

Št. 401. Iz „Zaveze slov. učit. društev“.

Delegate so dalje prijavila sledeča društva:

8. Sevnisko-brežiško učiteljsko društvo: gg.: 35. Anton Eržen, 36. Anton Aparnik; namestnika gg.: Ignacij Zupan in Valentin Weber.

9. Gornjegraško učiteljsko društvo: gg.: 37. Fr. Kocbek, 38. Franc Praprotnik.

10. Slovenjebistriško učiteljsko društvo: gg.: 39. Oton Vobič, 40. Jožef Trčak.

11. Učiteljsko društvo za radovljiški okraj: gg.: 41. Andrej Grčar, 42. Ljudevit Stiasny,

43. Jožef Korošec, gospici 44. Katarina Droll, 45. Antonija Okorn.

12. Konjiško učiteljsko društvo: gosp. 46. Franc Brinar, gospica 47. Otilija Fajgelj.

13. Učiteljsko društvo za ptujski okraj: gg.: 48. Ivan Strelec, 49. Franc Podobnik, 50. Fr. Tušek, 51. Franc Duller, 52. gospica Vuga.

14. Tolminsko učiteljsko društvo: gosp. 53. Jož. Kenda.

15. Šmarsko-rogatsko učiteljsko društvo: gg.: 54. Ivan Debelak, 55. Jože Kitek, 56. Vekoslav

Strmšek: namestnika gosp. Franc Frinc in gospica Marija Brinšek.

16. Učiteljsko društvo za sežanski okraj: gg.: 57. Anton Kosovel, 58. Anton Berginec, 59. Albin Strekelj, 60. Anton Benigar; namestniki gg.: M. Žgajnar, Anton Macarol, Franc Vendranin.

17. Učiteljsko društvo za ljutomerski okraj gosp. 61. Friderik Šijanec.

Delegatov še ni prijavilo 6 kranjskih, 6 štajerskih in 1 primorsko učiteljsko društvo, društvenih izkazov, ki so bili doposlani do 15. t. m. pa ni vrnilo 6 štajerskih, 5 kranjskih in 1 primorsko učiteljsko društvo.

Bodo-li društva tako slabo zastopana pri desetletnici „Zaveze“?

Častite skupščinarje prosimo, da jih pride prav mnogo že k sprejemu na južnem kolodvoru 31. t. m. ob pol 6. uri popoldne.

Udeleženci naj prinese s seboj po možnosti salonsko obleko, prav zanesljivo pa vsi upravni odborniki.

Na veselo in mnogobrojno svidenje v beli Ljubljani!

Direktorij.

Izkaz plačil.

Sledeča učiteljska društva vplačala so svoje doneske „Zavezi“ za leto 1897:

1. Šmarijsko-rogaško 5:20 gld., 2. Gornjegraško 2:40 gld., 3. Goriško 15:00 gld., 4. Ljutomersko 4:00 gld., 5. Litjsko 5:80 gld., 6. Logaško 8:40, 7. Novomeško 2:80, 8. Šaleško 2:40, 9. Kozjansko 5:20 gld.

Razven dveh so vplačala druga že lansko leto.

Za leto 1898. so pa vplačala sledeča učiteljska društva:

1. Breško-sevniško 5:40 gld., 2. Savinjsko 2:40 gld., 3. Šmarijsko-rogaško 5:60 gld., 4. Gornjegraško 2:80 gld., 5. Konjsko 4:00 gld., 6. Kopersko 3:70 gld., 7. Slovenjebistrsko 3:40 gld., 8. Ptujsko 8:00 gld., 9. Ormoško 6:00 gld., 10. Postojnsko 6:00 gld., 11. Radovljiško 8:60 gld., 12. Tolminsko 7:10 gld., 13. Vološko 9:10 gld., 14. Krško 4:40 gld.

Primskovo, p. Kranj, dne 20. jul. mes. 1898.

Fr. Luznar,
blagajnik „Zaveze“.

Kostrivnica. Kaj ne — gospod urednik — tako redno ko jaz — ne oglasi se pač nobeden zapisnikar katerega koli društva. — Evo Vam, danes zopet dopis zadnjega našega zborovanja.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo zborovalo je dne 3. julija meseca v Podplatu. Tokrat je vodil zborovanje, mesto zadržanega gospoda predsednika, podpredsednik društva gosp. Sekirnik. Dopisov ni bilo. Zapisnik prejšnjega zborovanja se prebere in podpiše.

Podajanje gospoda Ferlinca, na katero smo se

že vsi veselili, moralo je žalibog že v drugič izostati, ker baje gospodu referentu zopet ni bilo mogoče k zborovanju priti.

Na to razmotriva gospod Lorber letošnje konferenčno vprašanje: „Kakšen vzgojevalen pomen ima varstvo živalij za ljudstvo, osobito za šolsko mladež? — Kako ga zamore učiteljstvo najizdatneje vtrjevati in pospeševati v šoli in izven šole?“ On omenja v kratkih besedah, kako se dajo otroci v šoli pri različnih predmetih navduševati za varstvo živalij — posebno pri veronauku — da to blaži srce itd. Tudi gg. Brišnik, Debelak in Sekirnik so se pri tej točki oglasili.

Nadalje prebere gospod podpredsednik še vprašanje „Lehrerbunda“, je-li naše društvo za to, da „Lehrerbund“ napravi letos slavnostno zborovanje, praznujoč s tem petdesetletnico vladanja presvitlega cesarja. Naše društvo odgovarja da.

Radi našega slavnostnega zborovanja pa se bode sklepalo prihodnjič.

Iz vprašalne škrinje smo imeli tri vprašanja, namreč: 1. Bi-li ne bilo dobro, pri okrajni učiteljski konferenci staviti predlog, da bi se „Začetnica“ Koprivnik-Majcenova vsaj na 40 vin. in „Nemška vladnica“ H. Schreiner-jeva in dr. Bezjaka vsaj na 50 vin. znižala, ker ste te dve knjigi skoro le kmet-skim otrokom namenjeni, in ti so večinoma bolj ubogi? Na to vprašanje je bilo več odgovorov — nazadnje pa smo se zjediniili, da bi se radi tega učitelji pri vseh uradnih konferencah oglasili, in da bode to mogoče, hoče naše društvo v „Popotniku“ objaviti tega se tikajoči poziv.

2. Ima-li krajni šolski svet ali šolsko vodstvo poročati o preseljevanju otrok? Postavno ima krajni šolski svet ta nalog, a ker je pot krajša, stori to navadno šolski vodja.

3. Učiteljem se vedno naroča, da delajmo v prid ljudstva. Z ozirom na to bilo bi morda umestno, pobrigati se za to, da se v bodoče za kak vinorejski ali poljedeljski tečaj pri izbiri učiteljev ozira na krajevne potrebe. Čemu se je letos za tak tečaj izbral učitelj iz kraja, v katerem že ima eden ta tečaj za seboj, in v katerem se nahaja vrh tega še državni nasad?

Taka vprašanja naj se pri uradnih konferencah stavijo.

Nazadnje naj se sklene, da je prihodnje zborovanje 7. dne avgusta meseca v Podplatu, a drugo potem v Šmarji in sicer prvo nedeljo septembra meseca. Želeti bi bilo, da se 7. avgusta v Podplatu snidejo udje radi jako važnih sklepov v prav obilnem številu. Na veselo svidenje!

Od Sotle. Kozjansko učiteljsko društvo priredilo je majniški izlet v Št. Peter ob sv. gori. Dasiravno nam ni bila sreča mila, kajti deževalo je več dni neprenehoma, zbralo se nas je vendar lepo število v krasno okinčani sobi tukajšnje petrazred-

nice. Počastili so nas tudi dragi gostje in sicer: gospodje tovariši in breškega okraja Skubec, Stoeger in Zagoričnik, gospa Šket, gospa Moric, gospodična Anika Čizek, ter gospodje doktor J. Firbas, Anton Kolar in Jože Černele.

Gospod predsednik bil je židane volje. Veselilo ga je, da ima naše društvo takšne ude-korenjake, ki se v izpolnjevanju svojih stanovskih dolžnostij ne dajo zadrževati po slabem vremenu.

Po običajnem in presrčnem pozdravu gospoda predsednika in prečitaniu zapisnika nastopil je domači zdravnik, gospod doktor Jakob Firbas. V poldrugo uro trajajočem prostem in jako zanimivem govoru razlagal je najvažnejše o davici, škrlatici, dobrih in oslovskem kašlju. Na koncu govora pokazal je pod mikroskopom kapljico človeške krvi, kapljico vode ter bakterije, ki povzročijo davico in legar. Izborno podavanje bilo je sprejeto z živahnim odobravanjem. Predsednik gospod Emerik Moric g. podavatelja v imenu društvenikov za njegov trud prav lepo zahvali.

Po zborovanju družila nas je prijateljska sloga v gostilni gospe Ane Gabronove. Tukaj se je vršila napitnica za napitnico, vmes pa glasila lepa slovenska pesem. Le prehitro so se uresničile besede pesnika, ki pravi:

Proč, proč zdaj je čas,
Ki je srečno družil nas.

Dne 3. julija meseca t. l. pa smo zopet zborovali v Kozjem. Prišlo, pripeljalo in prikolesarilo se nas je toliko, da ako bi se bilo tega zborovanja udeležilo še učiteljstvo treh šol — 1 eno-, 1 dvo- in 1 štirirazrednice, zbrali bi se bili vsi celega kozjanskega okraja. Upajmo, da jih 1. dan septembra mes. privabi.

Društveni predsednik gospod Emerik Moric izreče v imenu društva sožalje gospici Juliji Pressl, ki je pred kratkim zgubila dragega in ljubljenega očeta. Potem čestita gospodični Emiliji Gherbaz, katera je imenovana na štirirazredno dekliško šolo v Slov. Bistrici.

Prečita se zapisnik zadnjega zborovanja in dosli dopisi, med katerim naj omenim dopis štajerske učiteljske zveze, tičoč se skupnega shoda. Po živahnem razgovoru izreče se naše društvo edino le za skupni shod v Gradcu, kateri se bode gotovo tako obnesel, kakor pred dvema letoma.

O letošnjih konferenčnih vprašanih poročali so: gospod Lovrec, Medved, gospodična Pressl in gospod Setine. Vsi so prav dobro rešili svojo nalogo. Predsednik gospod Moric se vsem skupaj lepo zahvali.

Popisi krajev kozjanskega okraja bodo se pobirali 1. septembra mes. t. l. Dotični sestavljavci

so prošeni, da jih gotovo prinesejo, da se stvar predolgo ne zavleče.

Stari odbor bil je soglasno zopet izvoljen.

Ko so se rešile še nekatere društvo zadevajoče stvari, zaključil predsednik zborovanje z nado, da se 1. dne septembra mes. polnoštevilno zberemo.

Torej na veselo svidenje!

F.

Črešnjevec. (Vabilo.) Slovenjebistriško učiteljsko društvo ima svoj, pri zadnjem zborovanju določen izlet v proslavo 50letnice Njih Velicstva Franca Jožefa I., v četrtek, 11. dne mes. avgusta t. l. v Studenice. Vspored: 1. Pozdrav. 2. Dopisi. 3. Petje. 4. Prosta zabava. Udje slovenjebistriškega učiteljskega društva bodo zopet pokazali, da so med seboj edini in složni, posebno bodo pokazali s svojo udeležbo, da vlada med njimi čisti patrijotizem in najglobokejša udanost do našega presvitlega cesarja, zaščitnika naše tako potrebne in važne šolske postave. Začetek ob 11. uri dopoldne. — Za dobro pijačo in kuhinjo skrbi gosp. Koropec.

Krško. (Vabilo) k občnemu zboru „Pedagogičskega društva“ dne 30. julija mes. t. l. ob treh popoldne na vrtu g. Gregoriča v Krškem. Vspored: 1. Poročilo o društvenem delovanju v preteklem letu; 2. pregled letnega računa in volitev treh pregledovalcev računov; 3. volitev delegatov za zborovanje „Zaveze“ v Ljubljani; 4. podpisovanje udanostne izjave; 5. določitev prihodnjega zborovanja; 6. volitev novega odbora; 7. predlogi.

Iz šmarskega okraja. (Vabilo.) Šmarskorogaško učiteljsko društvo zboruje 7. dan avgusta meseca ob enih popoldne na Podplatu. Vspored: Zadnjič izostala razprava g. Ferlinca, poročilo o zborovanju „Zaveze“ i. d. K mnogobrojni udeležbi vladno vabi odbor.

Sv. Trojica v slov. gor., 20. jul. mes. 1898. (Vabilo.) V četrtek dne 4. avgusta mes. 1898. l. ob 11. uri dopoldne zboruje učiteljsko društvo za Svetolenartski okraj pri Sv. Jurju v slov. gor. se sledečim vspeedom: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Podavanje gosp. Črnko-ta. 3. Nasveti. Po zborovanju skupni obed pri bližnji, romantično ležeči gostilni gosp. Koser-ja. — Vdeleženci od Sv. Roperta in Sv. Barbare se naj zberó ob pol 10. uri v šoli pri Sv. Lenartu, kamor tudi naj pridejo Benedičarji, Sv. Antonjovčarji in Trojičani, da skupno odrinejo h gosp. Belec na Lenartsko-cmureški cesti. Vabijo se učiteljstvo s soprogami in šolskimi prijatelji domačega in sosednih okrajev. Torej na veselo svidenje (le pri ugodnem vremenu).

J. Mavrič,
tačasni načelnik.

Dopisi in razne vesti.

(Direktorij „Zaveze“) prejel je od c. kr. deželnega šolskega sveta štajerskega 20. dne julja mes. 1898. l. št. 4979 ta-le odlok: „Mit Beziehung auf die Eingabe vom 5. Juli d. J., Z. 344, wird dem Bundesdirektorium bedeutet, dass in Gemässheit des § 31 der Schul- und Unterrichtsordnung vom 20. August 1870, Z. 7648, R.-G.-Bl. Nr. 105 jene steiermärkischen Lehrpersonen, welche an der am 1. und 2. August 1898 in Laibach stattfindenden Bundesversammlung der slovenischen Lehrvereine theilnehmen wollen, den zu diesem Zwecke benöthigten zwei- bis dreitägigen Urlaub vom theiligten Ortsschulrath, beziehungsweise Schulleitung zu erwirken haben, dass demnach in dieser Angelegenheit eine weitere Ingerenznahme des k. k. steiermärk. Landesschulrathes nicht erforderlich erscheint. Für den Vorsitzenden: Taubenberg.

(K „Zavezi“) je pristopilo „učiteljsko društvo“ „Narodna Prosvjeta“ v Pazinu. Društvo šteje 32 pravih in 3 podporne čldne. Za šolski muzej je volilo 5 glu. Živili!

(Šolski muzej.) Kdor namerava še kaj razstaviti v šolskem muzeju, prosimo, da takoj odpošlje dotične predmete gospodu Dimniku. Svoje prispevke so vplačala zopet ta-le društva: učiteljsko društvo za postojnski šolski okraj 10 gld.; litijsko učiteljsko društvo 5 gld.; sevniško-brežsko učiteljsko društvo 5 gld.

(Razširjene šole.) C. kr. dež. šolski svet štajerski je odredil, da se razširijo, in sicer: dosedaj štirirazredne ljudske šole pri Veliki nedelji, v Šoštanju in v Žalcu v petrazrednice, dosedaj dvorazredna ljudska šola v Škalah pa v trirazrednico.

(Rajnemu Mateju Močniku) v čast da vzdati učiteljsko društvo za kamniški okraj spominsko ploščo. Odkritje se bode vršilo prav slovesno dne 10. avgusta meseca t. l. v Zalogu.

(Abiturijentje obeh ljubljanskih učiteljskih) so priredili v soboto, dne 16. t. m. v Sokolovi dvorani „Narodnega doma“ jako lep slavnostni koncert v proslavo cesarjeve 50letnice.

Premembe pri učiteljstvu. Gospod Miško Cizel, podučitelj na leitersberg-krčevinski šoli v Mariboru imenovan je II. c. kr. učiteljem na moški kaznilnici v Gradcu; gospod Janez Urlep, podučitelj v Št. Ilju v Slov. gor. pa učiteljem na nemški šoli v Serajevu. — Gpdč. Armina Ravnikaz, poduč. v Stranica in gpdč. Emilija Gherbac, podučiteljica v Št. Petru pod sv. gorami dobili ste enaki mesti v Braslovčah, ozir. Slov. Bistrici.

Udeležencem

X. skupščine „Zaveze“ in jubilejskega koncerta bodi v znanje, da kaže ljubljansko občinstvo za oboje mnogo zanimanja. Dolžnost slovenskega učiteljstva je torej, da se udeleži teh slavnosti v mnogobrojnem številu.

Oglasila za stanovanja — kakor smo še javili — sprejema g. Engelbert Gangl, za banket pa g. Avgust Kleč. Oglasilom za banket je treba pridejati tudi denar. Opozarjamo pa slovensko učiteljstvo, da se naj zgласi za stanovanje in za slavnostni banket vsaj do 27. t. m., ker na poznejše oglase bi se vpričo preobilnega posla ne mogel ozirati ljubljanski krajevni odbor, ki se resno trudi, da bi bilo takrat slovensko učiteljstvo povsem zadovoljno.

Gospice pevke in gg. pevci naj ne pozabijo prinesiti s seboj note, ki jih bodo po jubilejskem koncertu oddali ljubljanskemu krajevemu odboru.

Vse, ki se udeleže teh slavnosti, prosimo prav vljudno, da se pri prihodu in v bodočih dneh natančno drže in ravna po vzporedi, priobčenem na prvi strani današnje številke, ker le potem bo uspeh popoln!

Pri častnem večeru, dne 31. t. m. bo sodelovalo slavno slovensko trgovsko pevsko društvo, slavni kvartet „Ilirija“ in vojaška godba, ki bo prvič svirala najnovejšo skladbo priznanega našega skladatelja Viktorja Parme — „Belo Ljubljano“, valček po motivih slovanskih pesmi.

Češki gosti, ki so se do danes zgласili, so: Adolf Šustr, šolski voditelj v Toněchodech, Robert Klumpler, nadučitelj v Horní Moštěnici v Prerovu na Moravskem in Ed. Štorch, učitelj v Kraljevem Gradcu.

Hrvaški gosti pa so: Tomislav Jožičić s hčerko iz Kostajnice, korporativno se udeleži slavnosti učiteljski zbor moškega učiteljskega v Zagrebu: ravnatelj Karlo Matić, profesorji S. Basariček, Tom. Ivkanec, Václav Novák, M. Rogulja, Stjepan Vrgić, Ivan Bridy, Ivan Martinović, Martin Dokša, vadniški učitelji Franjo Anderlič, Josip Kirin in Milan Pejnović. „Hrvatski pedagogijsko književni sbor“ bosta zastopala podpredsednik Tomislav Ivkanec in blagajnik Josip Klobučar.

Imeli bomo torej v svoji sredi drage češke in hrvaške goste, treba samo, da nas bo mnogo, mnogo, ki jih bomo pozdravljali.

Na svidenje torej v nedeljo, dne 31. t. m. ob 1/2 6. uri popoldne pri slovesnem sprejemu na južnem kolodvoru v Ljubljani!

Razpis natečaja.

(Podučiteljska mesta.)

V politiskem okraju celjskem so ta-le podučiteljska mesta z dohodki po III. plačilnem razredu in s prostim stanovanjem definitivno ali provizorično namestiti.

1. Na dvorazredni ljudski šoli v Kalobju, pošta Št. Jurij ob juž. žel.

2. Na šolski eksposituri v Ojstrici, krajni šolski svet Št. Jurij ob Taboru.

3. Na dvorazredni ljudski šoli v Št. Jerneju, pošta Sv. Duh v Ločah.

4. Na dvorazredni ljudski šoli v Žičah, pošta Sv. Duh v Ločah;

5. Na dvorazredni ljudski šoli v Stranica, pošta Konjice.

6. Na trirazredni ljudski šoli v Zibiki, pošta Pristava.

7. Na trirazredni ljudski šoli na Sladki gori, pošta Šmarje pri Jelšah.

8. Na dvorazredni ljudski šoli v Št. Vidu, pošta Šmarje pri Jelšah.

9. Na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Frančišku v Sav. dolini.

10. Na petrazredni ljudski šoli v Hrastniku.

Prošnjiki in prošnjice za katero teh mest naj vložijo svoje prošnje, katere je opremiti s spričevali zrelosti ter učne usposobljenosti, pri takih, ki še niso v službi, pa vrh tega še z dokazom avstrijskega državljanstva (domovnice), potom predstojnega okrajnega šolskega sveta **do 15. dne avgusta mes. 1898. l.** pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

V Celju, dne 13. julija meseca 1898.

Predsednik: Attems s. r.

St. 527.

Razpis služb.

V tem okraju se razpisujejo sledeče službe:

1. mesto defin. učitelja-voditelja na dvorazrednici na Srpenici;

2. mesto defin. učitelja-voditelja na enorazrednici v Sedlu;

dalje se razpisujejo eventualno se izprazniša mesta:

1. mesto definitivnega učitelja na dvorazrednici na Srpenici za podružnico na Žagi;

2. mesto defin. učitelja-voditelja na trirazrednici v Cerknem;

3. mesto defin. učitelja-voditelja na enorazrednici v Otaležu;

4. mesto začasn. učitelja-voditelja na enorazrednici na Ponikvah;

5. mesto definitivnega učitelja na trirazrednici v Cerknem za podružnico na Reki-Police;

6. mesto defin. učitelja-voditelja na enorazrednici v Dol. Trebuši;

7. mesto začasn. učitelja-voditelja na enorazrednici na Idriji pri Bači;

8. mesto defin. učitelja-voditelja na štirirazrednici v Kobaridu;

9. mesto defin. učitelja-voditelja na dvorazrednici v Podmelcu.

S temi službami so združeni dohodki, določeni v deželni postavi z dne 10. novembra mes. 1896, št. 30, oziroma zakonika vis. ministerstva za uk in bogočastje z dne 15. oktobra 1896, št. 54.

Prosilci iz drugega okraja imajo dodati prošnji razven spričeval tudi zdravniško spričevalo, in jo doposlati **v določeni postavni dobi** po svoji predstojni šolski oblasti.

C. kr. okr. šol. svet v Tolminu, dne 5. jul. mes. 1898.

Predsednik: Marenzi s. r.

Št. 469.

Razpis učiteljske službe.

Na javni v petrazrednico razširjeni ljudski šoli III. plač. razreda pri Vel. nedelji je umestiti pričetkom prihodnjega zimskega tečaja eno učiteljsko mesto stalno ali tudi začasno.

Obeh deželnih jezikov zmožni prosilci naj vložijo svoje prošnje, opremljene s spričevalom zrelosti, učne usposobljenosti in z dokazom avstrijskega državljanstva potom predstojnega okrajnega šolskega sveta **do 13. dne avgusta mes. 1898. l.** pri krajnem šolskem svetu.

Okr. šolski svet v Ormožu, dne 1. julija mes. 1898.

Predsednik: Apfaltrern s. r.

Na zahtevanje se pošilja **brezplačno**

ilustrovani cenik

za navadne in c. kr. izklj. privileg. harmonije in didaktofone.

V obila naročila se priporoča **trdka:**

Josef Lenarčič & Comp.

na Vrhniki pri Ljubljani.

7

Nov šopek napevov za šolo je:

Štirideset napevov za šolske pesmi
v Koprivnik-Majcenovi „Začetnici“.

Na svetlo dal Anton Kosi, učitelj.

Cena 25 kr.

Knjižica se naroča — najbolje s pošto nakaznico — pri izdavalstvu v Središču, kateri ima v zalogi tudi „Zabavno knjižnico za mladino“. Sedmi zvezek tega mladinskega zbornika je pred kratkim zagledal beli dan. Cena snopiču je 15 kr. ozir. 17 kr. s poštnino vred. 8—8

Higij. c. kr. priv. šolske klopi in dovoljenje za njih ponarejanje priporoča po nizki ceni in tudi na obroke.
V Mariboru. **iv. Weigl**, naduč. v pok.

Tovariši in tovarišice, kupujte in naročujte „Knjižnico za mladino“!

Vsebinska. I. X. skupščina „Zaveze slov. učiteljskih društev“ dne 1. in 2. avgusta 1898. l. v Ljubljani. — II. Slovenski pravopis. (Konec.) (Fr. Levce.) — III. Štajersko. (II.) (V. Pulko.) — IV. Udanostna adresa Nj. veličanstvu presvitl. cesarju Francu Jožefu I. — V. Pravila društva „Jubilejska samopomoč“. — VI. Društveni vestnik. — VII. Dopisi in razne vesti. — VIII. Natečaji in inserati.

Lastnik in založnik: „Zaveza“

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.